

Кальченко О.М.

Чернігівський державний технологічний університет

Оцінка ризиків інноваційно-інвестиційної діяльності підприємств туристичної галузі

Беручи до уваги високу ризикованість інноваційно-інвестиційної діяльності підприємств туристичної галузі, невід'ємною частиною аналізу ефективності інвестицій в інноваційні проекти повинна бути оцінка ризиків.

На рис. 1 представлена класифікація ризиків інноваційно-інвестиційної діяльності туристичних підприємств, що заснована на виділенні загальних (зовнішніх) та специфічних (внутрішніх) ризиків, і яка дозволяє відобразити розмаїття чинників, що впливають на ефективність інноваційно-інвестиційного процесу в туризмі.

Головна мета будь-якої інновації туристичного підприємства – створення конкурентоспроможного туристичного продукту, який користується попитом і має постійних покупців. У зв'язку з цим, головним ризиком інноваційно-інвестиційної діяльності туристичних підприємств є ризик незатребуваності інноваційного туристичного продукту на ринку, а саме ймовірність втрат через відмову споживача від пропонованого продукту, тобто відсутність гарантованої ринкової ніші для реалізації туристичного продукту (послуги). На рівень даного ризику значний вплив мають загальні фактори ризику, до яких відносяться зовнішні макроекономічні ризики, властиві економіці даної держави, або світовій економіці в цілому: природні ризики (що виникають в результаті стихійних лих: землетруси, повені, урагани, цунамі і т.д.); економічні ризики (інфляційні, валютні тощо); екологічні ризики (забруднення навколишнього середовища); політичні ризики (пов'язані з політичною ситуацією в державі: масові заворушення, страйки, мітинги, революції і т.д.).

Також можна виділити специфічні ризики до яких віднесемо ризики, які виникають в процесі розвитку туризму та ризики інноваційно-інвестиційної діяльності, що пов'язані із застосування інновацій для ефективного функціонування туристичних підприємств та їх інвестиційного забезпечення (фінансовий

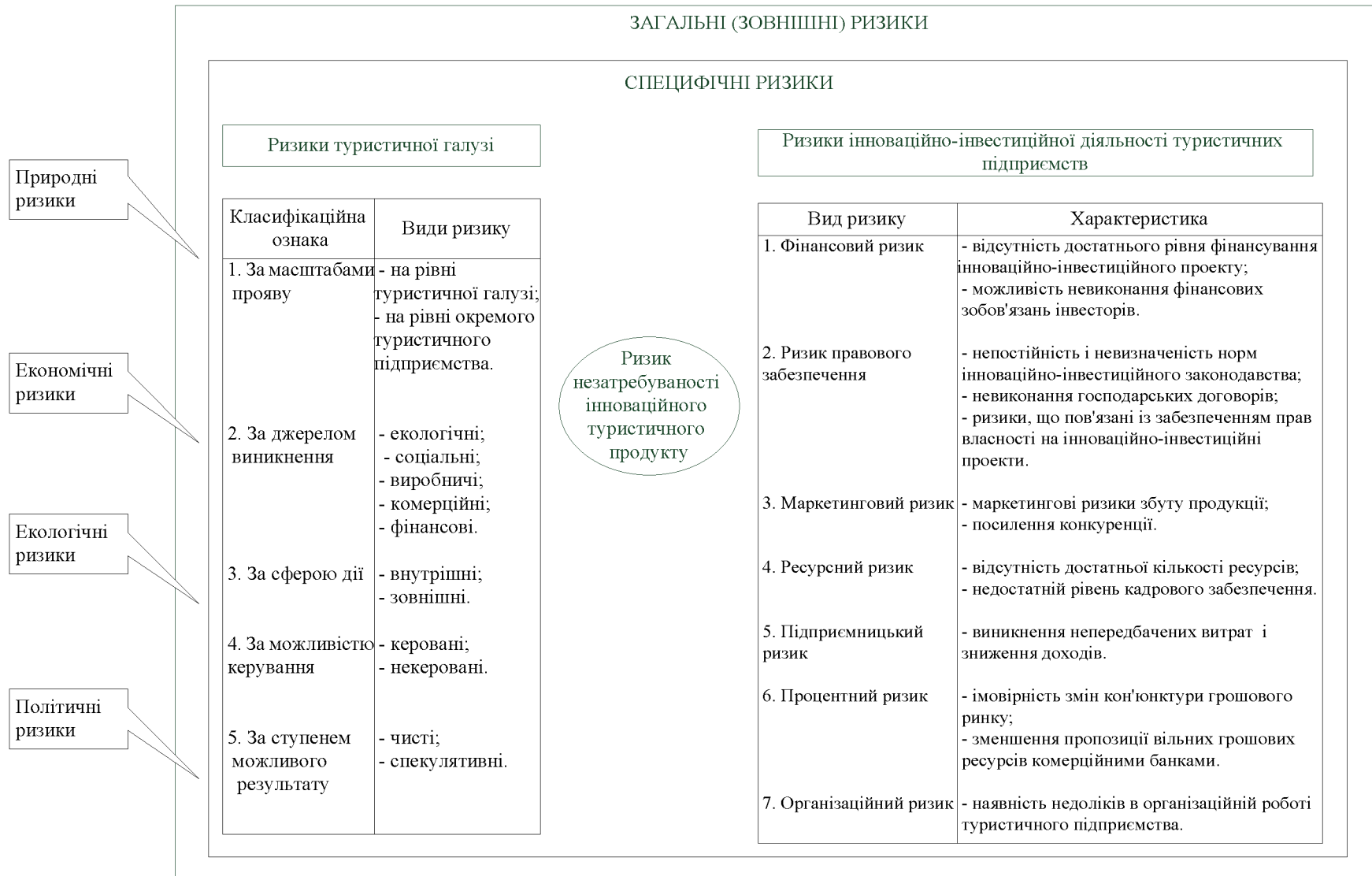

Рис. 1 - Ризики інноваційно-інвестиційної діяльності туристичних підприємств

ризик, ризик правового забезпечення, маркетинговий ризик, ресурсний ризик та ін.)

Для оцінки ризиків інноваційно-інвестиційної діяльності туристичних підприємств можуть бути використані такі поширені підходи, як метод варіації параметрів, а також аналіз чутливості інноваційно-інвестиційних проектів по відношенню до основних факторів ризику. Перший зі згаданих методів передбачає розробку сценаріїв реалізації проекту в найбільш ймовірних або найбільш небезпечних умовах з наступною оцінкою фінансових наслідків здійснення таких сценаріїв. Це дає можливість при необхідності передбачити в інноваційно-інвестиційному проекті заходи щодо запобігання або перерозподілу втрат, що виникають при його реалізації.

Доповненням цього методу може бути аналіз чутливості інноваційно-інвестиційного проекту за основними факторами ризику. В якості таких чинників вибираються ті вихідні характеристики проекту, за яким ймовірно виникнення негативних змін (в першу чергу – зміна важко прогнозованого попиту туристів). В процесі аналізу передбачається визначати граничні значення аналізованих показників, при яких зберігається економічна доцільність реалізації проекту (інтегральний економічний ефект проекту позитивний). Крім того, прийнято обчислювати рівень стійкості та чутливості інноваційно-інвестиційного проекту як відносне відхилення граничного значення показника від його вихідної величини у відсотках. Здійснені таким чином розрахунки дозволяють виявити «слабкі місця» проекту і можуть бути використані при аналізі ризиків інноваційно-інвестиційних проектів, що пропонуються до реалізації.

Таким чином, отримані результати розрахунків на стадії проектування та реалізації інноваційно-інвестиційних проектів на туристичних підприємствах дають можливість ефективно управляти інноваціями, своєчасно застосовуючи коригувальні заходи щодо мінімізації ризиків.